

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

शास्त्रिसेतु - चतुर्थपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् - .....विषयः - .....
अध्येतुः नाम - .....पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः .....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....
दिनाङ्कः .....

अध्येतुः कृते परामर्शः,

प्रिय अध्येतः ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु।
शुभकामनाः॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः .....

शास्त्रिसेतु - चतुर्थपत्रम् (फलितज्यौतिषम्)

विषयः (अ) भास्करीयबीजगणितम् 50 अङ्काः। (ब) जन्मपत्रदीपकः 50 अङ्काः।

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः क

प्रश्नाः विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 x 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. बीजगणितस्य ग्रन्थकर्ता कः?
2. बीजगणितस्य अपरं नाम किम्?
3. भास्करः कस्मिन् वर्षे बीजगणितं रचितवान्?
4. धनर्णसंकलनव्यकलनयोः सूत्रं प्रतिपाद्यताम्?
5. का नाम कृतिः?
6. शून्यसङ्कलनव्यकलनयोः सूत्रं किम्?
7. (अ+क)² अस्य वर्गः साध्यताम्?
8. अस्य मूलं साध्यताम्?
याव 16 या 48 रु 36?
9. किं नाम करणी?
10. करण्याः योगवियोगयोः सूत्रं किम्?
11. करण्यां कस्य महती संज्ञा भवति?
12. क 2 क 8 अनयोः योगः कः?
13. क 2 क 8 अनयोः अन्तरं किम्?
14. जन्मपत्रदीपकस्य ग्रन्थकर्ता कः?
15. किं नाम इष्टकालः?
16. किं नाम भयातम्?
17. किं नाम भभोगः?
18. सायनसूर्यः कदा जायते?
19. किं नाम लग्नम्?

20. भावसन्धेः ज्ञानं कथं भवति?
21. वृषराशेः लङ्कोदयमानं किम् अस्ति?
22. ग्रहाणां शयनाद्यवस्था कतिधा?
23. ग्रहः कदा दीप्तः भवति?
24. विंशोत्तरीदशायां सूर्यस्य दशाकालः कियान् भवति?
25. सूर्यमहादशायां शनेः अन्तर्दशा कियती भवति?

खण्डः ख

प्रश्नाः पञ्च समाधेयाः

अङ्काः - 05 X 08 = 40

टिप्पणीः अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. स्पष्टचन्द्रस्य साधनं कथं भवति?
2. पञ्चधामैत्री कथं ज्ञायते?
3. के दशवर्गाः भवन्ति वर्णनं क्रियताम्?
4. योगिनीदशाज्ञानं कथं क्रियते?
5. करणयोः संकलनव्यकलनस्य सूत्रं लिखतु?
6. शून्यवैशिष्ट्यम् उपपाद्यताम्?
7. क 3 क 7 अनयोः वर्गः साधनीयः?
8. कुट्टकस्य सूत्रं प्रतिपाद्यताम्?

खण्डः ग

प्रश्नाः द्वौ समाधेयौ

अङ्काः - 02 X 10 = 20

टिप्पणीः अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. लग्नसाधनं कथं क्रियते इति विविच्यताम्?
2. ग्रहाणां दीप्तादि-अवस्थानां ज्ञानं कथं भवति?
3. क 10 क 24 क 40 क 60 अस्य मूलं साध्यताम्?
4. एकविंशतियुतं शतद्वयं यद्गुणं गणक पञ्चषष्टियुक्।
पञ्चवर्जितशतद्वयोद्धृतं शुद्धिमेति गुणकं वदाशु तम्।। इति साध्यताम्?

